

ram voluntatem infundi potest. Et hoc non satis est, primo quia ille modus loquendi in rigore, & consequenter est improprius & falsus, quia ipse concedit usum talis speciei esse naturalem, & viribus naturæ fieri, & actum ipsum esse merenaturalem, unde etiam necesse est fateatur illam speciem infundi angelo secundum capacitatem naturalem, atque adeo esse naturaliter debitam: alioquin quod fundamento asserere posset talem speciem esse concretam angelo? cum simul ibidem affirmet talem speciem & actum eius non pertinere ad donum gratiæ, vel gloriæ, sed ad inferiorem ordinem, ad quem pertinent aliæ perfectiones naturales concretæ angelo. Quod vero solus Deus infundat talem speciem, non satis est, vt illa dicatur supernaturalis, aut Deum illam efficere vt causam supernaturalem: nam etiam anima rationalis à solo Deo creari potest, & tunc Deus non operatur vt supernaturale agens: & aliarum etiam rerum species habet angelus à principio inditas à solo Deo, non vt ab agente supernaturali, sed vt à propria causa efficiente suum effectum iuxta naturalem capacitatem, ac debitum. Respondet Scotus, alias species essentiales, quia possent fieri similes à proprijs obiectis. Sed hoc in multis est incertum, vt in rebus spiritualibus: & in alijs clarè falsum, vt in materialibus: & præterea nihil ad rem spectat: nam potius inde fieret alias species esse aliquo modo supernaturales, saltem quoad modum, quia cum habeant proprias causas, à quibus possint causari, Deus illas præuenit: sicut scientia humana per accidens infusa, supernaturalis dicitur quoad modum. At vero species illa representans Deum, cum non habeat aliam causam magis propriam, à qua fieri possit, quam Deum cum ab ipso infunditur, fit modo sibi connaturali: unde si alias est iuxta capacitatem naturalem subiecti, & naturale debitum, simpliciter erit naturalis, & à Deo vt operante intra ordinem naturæ.

XXV.

Deinde, quidquid sit de illo modo loquendi, tamen cum Scotus fateatur illam speciem representantem abstractiue, non pertinere ad ordinem gratiæ & gloriæ, & actum eius ex viribus naturæ, supposita tali specie, non potest idem dicere de specie representante intuitiue, non ergo satis est, in prædicto sensu vocare hanc, supernaturalem vel graturam. Oportet ergo fateri illam esse donum pertinens ad ordinem gratiæ & supernaturalis gloriæ, & non esse naturæ debitam, & actum eius esse simpliciter supernaturalem, etiam angelo. Et tunc redit argumentum superius factum. Quam enim rationem reddere potest Scotus, cur vna species potius quam alia, sit angelo connaturalis dicto modo, fere naturaliter debita? Fortasse dicit, illam que intuitiue representat, esse perfectiorem. Sed id non satis est vt fit etiam superioris ordinis, & supernaturalis; præsertim quia ipse Scotus in 2. vbi supra, vt concludat in angelis esse speciem illam distincte & abstractiue representantem essentiam Dei, assumit hoc principium, [Rationabile esse tribuere angelis omnem perfectione que conuenit intellectui creato] Sed hæc etiam prædictio conuenit intellectui creato: cur ergo non etiam tribuatur illi vt connaturalis? Vnde etiam Scotus ibidè subdit, [Nulla repugnatiõ occurrit q̄ intellectus creatus habeat tale cognitionem per speciem distincte repre-

sentantem diuinam essentiam, dummodò non intuitiue; nõ apparet quò fundamèto ab eo addita sit illa vltima limitatio, quia nulla specialis repugnatiõ apparet, aut ab ipso declarata est in representatiõne intuitiua magis quam in abstractiua. Accedit quòd coniecturæ quas ibi adducit vt probet dari priorem speciem angelis, si quid valent, æquè ac melius procedunt de intuitiua specie, præsertim illa de cognitione matutina, quam probabilius est fieri per intuitiuam visionem diuinæ essentia. Fator tamen coniecturas illas esse valde debiles ad vtrumque probandum: & ideo illas omitto.

Denique addo rationes quibus idem Scotus XXVI.

in 4. probare conatur intellectum humanum, etiam separatim non posse esse connaturalibus videre Deum, debilissimas esse, præsertim si ad intellectum creatum in communi applicetur. Prior est, quia nullus intellectus potest efficere visionem nisi vel in se habeat obiectum, vel aliquod in quo obiectum eminentius continetur: sed nullus intellectus habet in se Deum præsentem in ratione obiecti, neque aliquid quod tale obiectum eminentius contineat, quia Deus non potest in aliquo alio eminentius contineri: ergo nullus intellectus potest videre Deum ex suis viribus. Posterior ratio est, quia visio est cognitio intuitiua rei in se: sed natura humana fere intellectus creatus non potest ex se habere Deum præsentem in ratione obiecti, licet sibi præsens fit per illapsum: ergo non potest ex se habere visionem diuinæ naturæ. Sed in priori ratione maior propositio in rigore est falsa, nam ad eliciendam visionem alicuius obiecti, non est necesse habere in se obiectum per ipsummet, vel per aliquid in quo eminenter continetur, sed satis est habere in specie intentionalis, in qua fit representatiue, vel virtualiter tanquam in semine, seu virtute instrumentali: hoc autem modo non repugnat Deum in ratione obiecti esse in intellectu creato, mediante aliqua specie. Posterior autem ratio assumit quandam minorem propositionem, quæ in re est ipsa conclusio probanda: cum enim dicit, intellectum creatum non posse ex se habere Deum præsentem in ratione obiecti, vel loquitur de præsentia in actu secundo, & sic habere præsentem, idem est quod videre, vel loquitur de præsentia in actu primo: & sic habere præsentem Deum, nihil aliud est quam habere ipsum vel per se, vel per speciem, sufficienter coniunctum, vel vnitum ad eliciendam visionem: & hoc etiam quod inquiritur, cur scilicet non possit ita naturaliter haberi, præsertim si species distincte representans Deum est possibilis, & connaturalis intellectui creato, vt ipse admittit de specie, quam abstractiuam vocat.

An species intelligibilis Dei sit absolute impossibilis.

Missã ergo hac opinione Scoti, alij respondent illum secundum modum videndi Dei, per speciem naturaliter inditam, esse impossibilem, quia talis species distincte, representans Deum, siue abstractiue, siue intuitiue (hi enim duo modi in Deo non distinguuntur, vt diximus) impossibilis est. Hanc opinionem ex professo docet Henric. quodlib. 3. quæstio. tertia, & quodlib. 4.

XXVII.